

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1185/2021
02.11.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бате Цветковића, председника већа, Драгана Аћимовића, Мирољуба Томића, Биљане Синановић и Радмиле Драгичевић Дичић, чланова већа, са саветником Маријом Рибарић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног Дејана Дабовића, због кривичног дела тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5. Кривичног законика и др, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Бојана Мирковића, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 114/20 од 24.03.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 442/21 од 05.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 02.11.2021. године, једногласно донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног Дејана Дабовића, адвоката Бојана Мирковића, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Новом Саду К 114/20 од 24.03.2021. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 442/21 од 05.07.2021. године у односу на повреду закона одредбе члана 441. став 3. и 4. Законика о кривичном поступку, док се у преосталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду К 114/20 од 24.03.2021. године окривљени Дејан Дабовић оглашен је кривим да је извршио кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5. Кривичног законика и кривично дело разбојништво из члана 206. став 1. Кривичног законика, па му је суд за кривично дело тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5. Кривичног законика утврдио казну доживотног затвора и за кривично дело разбојништво из члана 206. став 1. Кривичног законика казну затвора у трајању од 3 године, и применом члана 60. Кривичног законика осудио га на казну доживотног затвора у коју се урачунава време проведено у притвору од 26.12.2019. године када је лишен слободе, па до упућивања у Завод за извршење кривичних санкција. Истом пресудом је, сходно члану 87. став 1. Кривичног законика, од окривљеног одузет нож карактеристика наведених у изреци првостепене пресуде који ће се, након правноснажности пресуде, предати надлежној Дирекцији за управљање одузетом имовином на даље поступање и на основу члана 258. став 4. Законика о кривичном поступку окривљени је обавезан да на име накнаде материјалне штете оштећеној АА исплати износ од 161.041,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2020. године па до исплате, а на име нематеријалне штете због душевних болова

због смрти блиског лица истој да исплати износ од 3.000.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, у року од месец дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења, док је оштећена АА за износ преко досуђеног имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак. Оштећена ББ је ради остваривања истакнутог имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак, а окривљени Дејан Дабовић је обавезан да оштећеном „ВВ“ д.о.о. ... исплати износ од 11.300,00 динара у року од месец дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења као и да плати суду на име паушала износ од 30.000,00 динара и износ од 429.177,00 динара на име трошкова кривичног поступка, све у року од месец дана од дана правноснажности пресуде, под претњом извршења.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 442/21 од 05.07.2021. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног Дејана Дабовића и пресуда Вишег суда у Новом Саду К 114/20 од 24.03.2021. године је потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног, адвокат Бојан Мирковић, због повреде закона из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, члана 439. тачка 3) и члана 441. став 3. и 4. Законика о кривичном поступку, са предлогом да Врховни касациони суд поднети захтев за заштиту законитости усвоји, побијане пресуде укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење пред потпуно измењеним саставом већа.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), па је одржао седницу већа о којој, сходно члану 488. став 2. ЗКП, није обавестио Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, на којој је размотрио списе предмета са правноснажним пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је након оцене навода у захтеву нашао:

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Бојана Мирковића је у односу на указану повреду закона из члана 441. став 3. и 4. ЗКП неоснован, а у преосталом делу захтев за заштиту законитости је одбачен као недозвољен.

Бранилац окривљеног је у поднетом захтеву за заштиту законитости указао да је у побијаним пресудама одлуком о досуђеном имовинскоправном захтеву повређена одредба члана 441. став 3. ЗКП и то најпре по питању досуђене материјалне штете, на тај начин што оштећена АА по наводима браниоца није активно легитимисано лице јер иако је неспорно да се ради о суми од 161.041,00 динара датој на име трошкова сахране пок. ГГ, дужник по издатим рачунима је истовремено лице које је ове рачуне и платило-отац оштећене ДД, а не мајка као подносилац предметног имовинскоправног захтева.

Одредбом члана 2. став 1. тачка 11) ЗКП прописано је да је оштећени лице чије је лично или имовинско право кривичним делом повређено или угрожено, а одредбом члана 112. став 1. тачка 28) Кривичног законика (КЗ) прописано је да се чланом

породице сматрају: супружници, њихова деца, преци супружника у правој линији крвног сродства, ванбрачни партнери или њихова деца, усвојилац и усвојеник, хранилац и храњеник, а члановима породице сматрају се и браћа и сестре, њихови супружници и деца, бивши супружници и њихова деца и родитељи бивших супружника, ако живе у заједничком домаћинству, као и лица која имају заједничко дете или је дете на путу да буде рођено, иако никада нису живела у истом породичном домаћинству.

Како из списка предмета произилази да је лице које је платило рачуне, отац оштећене ДД, у међувремену преминуо, у смислу напред наведених законских одредби мајка, као члан породице, спада у круг оштећених лица, па су супротни наводи изнети у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног оцењени као неосновани.

Даље у поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац је истакао да је нижестепеним пресудама учињена повреда закона из члана 441. став 4. ЗКП, на тај начин што је суд приликом одлучивања о трошковима кривичног поступка пропустио да примени одредбу члана 264. став 4. ЗКП, сходно којој суд може у одлуци којом решава о трошковима ослободити окривљеног од дужности да накнади у целини или делимично трошкове кривичног поступка, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица које је он дужан да издржава. Како је окривљени лице без запослења, осуђен на казну доживотног затвора па му је онемогућено да на било који начин остварује приходе из којих би могао платити трошкове кривичног поступка, да не поседује никакву непокретну имовину, очигледно је да окривљени нема средстава из којих би могао да плати трошкове кривичног поступка на које је обавезан, па је, по браниочевим наводима, побијаном одлуком о трошковима кривичног поступка првостепени суд довео у питање издржавање окривљеног.

Врховни касациони суд налази да су изнети наводи у захтеву за заштиту законитости неосновани. Ово стога што је одредбом члана 264. став 4. ЗКП, прописано да у одлуци којом решава о трошковима суд може ослободити окривљеног од дужности да накнади у целини или делимично трошкове кривичног поступка из члана 261. став 2. тач.1) до б) и тачка 9) овог законика, као и награде за вештака и постављеног стручног саветника, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица које је он дужан да издржава, а уколико се ове околности утврде после доношења одлуке о трошковима, председник већа односно судија појединац може посебним решењем ослободити окривљеног од дужности накнаде трошкова кривичног поступка.

Дакле, одредба члана 264. став 4. ЗКП предвиђа факултативни основ за ослобађање од плаћања трошкова кривичног поступка, односно само могућност, али не и обавезу суда да окривљеног ослободи од дужности да у целини или делимично накнади трошкове кривичног поступка уколико су за то испуњени законски услови и уколико окривљени достави доказе-податке о томе да би плаћањем наведених трошкова било доведено у питање издржавање окривљеног или лица које је он дужан да издржава, што у конкретном случају није учињено, па како је окривљени у конкретном случају правноснажном пресудом оглашен кривим и осуђен због предметних кривичних дела, то је правилном применом члана 264. став 1. КЗ

окривљени побијаном правноснажном пресудом обавезан да сноси трошкове кривичног поступка.

Побијајући по истом законском основу досуђену нематеријалну штету бранилац окривљеног истиче да је у том делу погрешно примењено материјално право и то у делу који се односи на одлуку о висини накнаде нематеријалне штете досуђене због душевних болова због смрти блиског лица, уз појашњење да је погрешно примењена одредба члана 200. Закона о облигационим односима, јер новчани износ одређен на 3.000.000,00 динара је превисоко постављен супротно актуелној судској пракси, којим наводима бранилац полемише са ставом суда у погледу адекватног износа на име нематеријалне штете коју је оштећена претрпела, на који начин оспорава чињенично стање утврђено првостепеном и потврђено другостепеном пресудом (члан 440. ЗКП).

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву за заштиту законитости истиче да је побијаним пресудама учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) Законика о кривичном поступку, и приликом образлагања истакнуте повреде наводи да је суд направио погрешну конструкцију у погледу ножа којим је окривљени извршио предметна кривична дела, те супротно наводима окривљеног да је нож купио у тржном центру „...“ погрешно закључује да је окривљени нож понео са собом из ..., на који начин се ствара привид да се ради о радњи коју је окривљени планирао и да је имао намеру и побуду за извршење кривичног дела тешко убиство. Осим тога бранилац је навео да се оваква погрешна конструкција заснива на исказима сведока ББ, рођене сестре покојне оштећене и ЂЂ, крштене куме покојне оштећене, а да исте нису непристрасни сведоци нити имају непосредна сазнања. Осим тога бранилац указује да је суд погрешно конструисао и чињенице у погледу раскида емотивне везе између окривљеног и оштећене и погрешно је своју одлуку засновао на налазу и мишљењу вештака који је психијатријско вештачење обавио без претходно дате одбране окривљеног и без изјашњења окривљеног поводом било ког питања везаног за критичан догађај. Вештак је, по наводима браниоца, свој налаз и мишљење засновао на претпоставци да је окривљени извршио дело које му је стављено на терет на начин како је то презентовано вештацима, на шта је указао и стручни саветник који је оспоравао налаз и мишљење вештака управо због конструисања психичког стања окривљеног без дате одбране окривљеног, па у ситуацији када су супротстављена мишљења два вештака суд је одбијањем доказног предлога да се одреди ново вештачење учинио битну повреду одредаба кривичног поступка и повредио право окривљеног на правично суђење.

Иако истакнута повреда из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП представља законом предвиђен разлог за подношење овог ванредног правног лека, бранилац напред изнетим наводима фактички оспорава чињеничне закључке суда дате у образложењу пресуде и на основу своје верзије догађаја даје сопствени закључак по питању постојања намере за извршење кривичног дела тешко убиство из члана 114. став 1. тачка 5. КЗ, оспорава оцену доказа као и чињенице на којима је вештак засновао свој налаз и мишљење, те суштински пресуде побија због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања (члан 440. ЗКП).

Бранилац је даље у поднетом захтеву за заштиту законитости указао да је побијаним пресудама учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП,

међутим приликом образлагања означене повреде наводи да првостепени суд приликом доношења одлуке о врсти и висини кривичне санкције није ценио све олакшавајуће околности на страни окривљеног, те да није правилно применио одредбе о ублажавању казне, јер је пропустио да узме у обзир чињеницу животну доб окривљеног, да је окривљени незапослен и без примања, да не поседује имовину на свом имену, односно да је у тешкој материјалној ситуацији, нити је ценио да је окривљени признао извршење оба кривична дела и да се коректно држао током трајања првостепеног поступка, да је изразио кајање за учињено кривично дело, допринос оштећене учињеном кривичном делу... Оваквим наводима бранилац, иако нумерички означава повреду одредбе члана 439. тачка 3) ЗКП, суштински пресуду побија због повреде закона из члана 441. став 1. ЗКП.

Поред тога у поднетом захтеву за заштиту законитости бранилац је указао и на неправилности у побијаним пресудама које се огледају у чињеници да је окривљени држављанин Републике Црне Горе, чији је матерњи језик црногорски и чије писмо је латиница, а кривични поступак је вођен на српском језику, првостепена и другостепена пресуда и сви поднесци у току поступка који су му достављани су на српском језику и ћириличном писму, чиме суштински указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП.

Како чланом 485. став 4. ЗКП, који прописује разлоге због којих окривљени односно његов бранилац сходно правима која има у поступку у смислу члана 71. тачка 5) ЗКП, могу поднети захтев за заштиту законитости против правноснажне одлуке и поступка који је претходио њеном доношењу, није предвиђена могућност подношења овог ванредног правног лека због повреде закона из члана 440. ЗКП, члана 441. став 1. ЗКП и члана 438. став 1. тачка 5) ЗКП, то је Врховни касациони суд захтев браниоца окривљеног у овим деловима оценио као недозвољен.

Из напред изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и члана 487. став 1. тачка 2) у вези члана 485. став 4. ЗКП одлучио као у изреци пресуде.

**Записничар – саветник
Марија Рибарић, с.р.**

**Председник већа – судија
Бата Цветковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић